

EXCELSIOR

Vigila, esperit, vigila,
no perdis mai el teu nòrd,
no 't deixis dû a la tranquilã
aigua mansa de cap port.

Gira, gira els ulls enlaire,
no miris les platjes ruins,
dóna 'l front an el gran aire,
sempre, sempre mar endins.

Sempre am les veles sospeses
del cel al mar transparent,
sempre entorn aigues exteses
que 's moguin eternament.

Fuig-ne de la terra immoble,
fuig dels horisons mesquins:
sempre al mar, al gran mar noble;
sempre, sempre mar endins.

Fòra terres, fòra platja,
oblidat de tot regrés:
no s' acaba 'l teu viatge
no s' acabarà mai més.

Joan MARAGALL.

Núm. 26.

Any II.—15 Febrer, 1903.

MARIÁN VAYREDA

Com observava atinadament l'altre die la notable revista *Catalunya*, l'escriure en prosa, i demunt de tot el publicar-ne un llibre, es en nostra pàtria una veritable abnegació. Nosaltres afegirem que llensar al mercat literari una novela de la llargària, bonesa i serietat de "Sanch nova", del malaguanyat Vayreda, representa un caràcter reflectiu i un temperament artístic de primera forsa a l'ensemps qu'un coratge d'apòstol de l'Art i de la Pàtria per a entretenirse a teixir una obra qu' am la lleugeresa del novelista agermani la filosofia de les conviccions, una obra que representa moltes estones de meditació i estudi. Pot-ser la filosofia metexa la perjudica; si l'autor no s'hagués adonat tant de que era propagandista; si estalviant brossa, s'haguessin tret algunes planes, es probable que, anc que 'l patriotisme ardent no l'hagués encensada tant, els gurmants de la bellesa haurien quedat més satisfets. Sigui com vulgui, "Sanch nova", com i també els "Recorts de la derrera carlinada" sèrie de descripcions ont se 'ns revelà l'escriptor i pintor olotí am son estil simpàtic i potensa literaria, son per a nostra eczuberant renaxensa un monument gloriós que ferà posar el nom de llur autor al costat del d'en Carles Bosch de la Trinxeria i d'altres aprofitats conreudors de la prosa catalana. En Vayreda s'amarà de l'ambient de la típica rassa montanyenca, i estotjà en son cor tot el flaire confortant que s'hi respira; am son temperament artístic sapigué desenrotllar el germ de vida i poesia que son amor arrapà, am naturalitat, sens immoderadas pretensions d'originalitat, sens embrancar-se en escoles; i sapigué dominar el llenguatge, en quin sens esforços aparents s'hi traslluex hermosament el fecón esclat de ses conceptes i visions.

I creiem, per les noves que 'ns n'han vingudes, que la novela "La punyalada", que l'honrat patrici i entès pintor, quina mort recent plorem, ha dexat inèdita, refermerà la anomenada de son autor i serà acullida am respecte per la crítica; i que son titol, igual que "Sanch nova" i "Recorts de la derrera carlinada", el tindrem grabat en la memòria els fills de Catalunya, recordant-lo am simpatia i llegítim orgull.

UN ESTEL

*Quan ja trista y silenciosa
acostantse ve la nit,
quan l' au ja en son niu reposa
y 'ls papallons han fugit,*

*y de misteri va omplintse
la blavor del firmament,
y Natura va adormintse,
adormintse dolsament,*

*quan lo cel son manto adorna
de topaci ab los colors*

Llofriu, Janer de 1903.

*qu' á n' el cor pensaments torna
d' esperances y d' amors*

*y aqueix cor no sab què anyora
entre somnis y sospirs,
dalt del cel un estel plora
vodejat de bells safirs:*

*un estel qu' ab melangia
cada nit ix dalt del cel...*

*que 'm causa dolça alegria...
y es mon amor, mon anhel!..*

M.^a DE GRACIA BASSA.

UN MAZZANTINI PER PARTIDA DOBLE

Un de nostres millors polemistes contemporanis tingué la felis ocurrència d'anomenar al infelís Castelar: el Mazzantini de la Historia.

Y no hi ha dupte que estigué acertadíssim al escullir un sobrenom al mes insustancial y brillant dels oradors de la Espanya moderna, perque el Sr. Castelar no estudiava pas l' historia, sinó que la *feya*, es dir no sols *picava* á la historia, sinó que la banderillava y la descabellava y li donava la *puntilla*.

Y ho feya tan rebé, que la pobra Senyora sortia de ses mans pecadores tan desfigurada y mal parada que arribava á espantar al mateix Campoamor.

El qual solia dir que res l' espantava tant en el mon com l' historia que *feya* el gran Republicá..... teórich. ¡Si en seria d' espantosa l' historia castelarina quan feya pór al autor de las *Doloras*, que tantas probas doná de no temer ni á Deu ni al diable!

Donchs bé: els super-homes de *Juventut* res tenen d'envejar als admiradors del *aristocrátich* Demócrata-gaditá,

puig ab en Pompejus Gener tenen un Mazzantini no sols de la Historia, sinó també de la Literatura.

¿Que nó? Fullejin la Historia de la Literatura que ecaba de publicar dit senyor y no acabarán pas de llegir aquelles 400 planes sense donarnos enterament la rahó.

¿Que entendrá per Historia y que per Literatura el senyor Gener? No ho sabém pas. Pero si sabém (perque ho diu) que vol presentar un resúm de les evolucions del pensament humá en totes les epoques y nacions, y com per altres trevalls que li haviam vist ja estavam enterats que hi ha epoques y pensadors ben desconeguts del Sr. Gener ó estudiats per éll ab vidres de color positivista y racionalista, varem sentir pór, verdadera pór, com aquell *dolorós* escriptor, per la Historia que hauría fet el Sr. Pompejus.

Y no ens havém equivocat: *capeja* tant bé, que en la seva "Historia de la Literatura" no s'hi oviran ni Fra Lluís de Lleó, ni el de Granada, ni Sta. Teresa, ni Rivadeneyra, ni Melcior Cano, ab prou feyna se veu una mica á Ciceró, y en cambi s'hi destaca de cos enter Juliá, l' Apóstata Giordá Bruno, Renan "conmoguient les bases del cristianisme" (!) y Zola, (el mes putiner dels escriptors indecents) "imperant com un Deu." (!!)

Si el Sr. Gener, en lloch de gastar el temps y 'ls talents que Deu li ha donat en llegir y encasquetarse els disbarats que han dit alguns extrangers que 's rabejan embrutits en el materialisme ó escepticismes, s'hagués enterat de lo que ha escrit un critich com Menendez Pelayo en la "Ciencia Espanyola" y en los "Heterodoxos", y un lliberal com en Dánvila en la "Historia d'Espanya" que publica la Real Academia, no s'atreviria á afirmar que l' Inquisició "paralisava les consciencies y cremava els cossos dels que pensavan" ni que Sant Ignasi hagués fundat una associació per extingir els heretjes y propagar la moral ascética (?) per "no importa quins medis". Desenganyis el Sr. Gener y 'ls sectaris que com ell pensan: s'ha fet tanta llum sobre les qüestions que l' impietat un dia explotava, que es avuy ridícul repetir, per exemple, les venals declamacions de Llorente y les furibundes invectives de Nathanael Jomtob contra el Tribunal del Sant Ofici, ó les calumnies, mil voltes rebatudes, dels enemichs de la Companyia.

Es inútil, completament inútil, que el Sr. Pompejus retregui, vingui ó no á tórn, el procés de Galileo y la famosa faula del *E pur si muove*. Sense necessitat d' acudir als lluminosos treballs de L' Epinois y de Gebler, s' ocorra aimes llocu que si 's va amonestar á Galileo en 1616, no devia ser per el sol fet de defensar una teoria astronómica que 168 anys abans havia ja sigut defensada, sens oposició de la autoritat eclesiástica, per el cardenal Nicolau de Cusa, explicada y perfeccionada després pel canonge Copérnich en sa grandiosa obra "De revolutionibus orbium coelestium", publicada á instancies del cardenal Schonberg y del Bisbe de Culm, Mons. Gisia y dedicada al matex Paulo III, l' any 1530 y exposada verbalment davant de Climent VII († 1534) pel célebre físich Widmanstart, sens cap altre consecuencia que rebre els aplaudiments dels alts dignataris de la Cort Pontificia y un preciós regalo del Succesor de Sant Pere.

¿Sab el Sr. Gener perque la Sda. Congregació va repondrer á Galileo? Perque aquest se ficá temerariament en el terreno teológich y exégetich, y posat en ell, li passá lo que al Sr. Pompejus quan en sa Historia de la Literatura parla del peccat original y del miracle, que toca el violón á tota orquesta. Pero dirá el Sr. Gener: la Congregació s' equivocá al considerar falsa la teoria copernicana. Si, sens dubte, però ¿per ventura no la consideravan falsa é inadmissible los sabis d' aquell temps que 's deyan Ticho Brahe, Vieta, Gassendi, Bacó de Verulam, Just Lipsio, Delfino y Tassoni? ¿Es estrany que alguns teólechs rebutjessin una teoria astronómica de la qual se burlavan tants y tan significats físichs y matemátichs? ¿Y que te que veurer los obstacles que en aquest cas concret pogué posar l' Inquisició Romana á la divulgació d' una doctrina (quan encare no presentava arguments decisius) en comparació de lo que per les lletres y les ciencias feren els *inquisidors* Torquemada, per exemple, aixecant les Universitats d' Avila y Almagro, Valdés la de Oviedo y 'l gran Cisneros la d' Alcalá, ab ses 42 cátedras, 6 de Teología, 8 de Filosofia, 4 de Medicina, 1 de Anatomia, 1 de Cirujia, 1 de Matemáticas, 4 de grech y hebreu, 4 de Retórica, 6 de Gramática, etc.? ¿Y no fou aquest mateix gran inquisidor el qui feu venir de Paris al

sabi Lerma, de Creta á Demetri Ducas y d' Alemany á Guillém Brocar per grabar els primers caràcters orientals d' impremta que hi ha hagut en el mon?

No, mil vegades no; l' Inquisició y molt menos l' Iglesia, han detingut may el vol del enteniment humá. (1) La rahó del home, lluny de quedar paralisada y debilitada al estar á la sombra de la religió, se enforteix, se vigorisa y vola ab mes soltura y energia quan s' apoya en punts fixos, incommovibles, que la privan d' estimbarse.

Repassi ó estudi el Sr. Gener l' historia de les épques mes inquisitorials d' Espanya, y veurá que, malgrat el fum de les fogueres que sa fantasia veu exteses per nostre pátria, brillan genis com Quevedo, Tirso de Molino, Góngora, Argensola, Rioja, Garcilaso, Ercilla, Alarcon, Villegas, Fra Lluís de Leon y 'l de Granada, Calderon, Lope de Vega, Solís, Santa Teresa, Sant Joan de la Creu y Cervantes entre els poetes y prosistes. Pulgar, Mariana, Zurita, Florez, Solís, Herrera, Feijoo, Arias Montano, Moncada y Andrés entre els historiayres y crítichs. Ramón Llull, Suarez y Vives, entre los filosops. Joan de Juanes, Morales, Velazquez, Pacheco, Ribera, Zurbarán y Murillo entre els pintors. Músichs com Garcia, Vitoria y Salinas, premiat per Paulo IV. Arquitectes com Toledo y Herrera constructors de la 8.ª maravilla del mon. Escultors com Joan Martinez, Alons Cano, el Montañes y Berruguete. Exploradors com Pinzon, Balboa, Velazquez, Pizarro, Ercilla, Cortés, Magallanes y Elcano. Militars com Gonzálo de Córdoba, Joan de Austria, Requesens, Duch de Alba, Farnesio y Filibert de Saboya. ¿Hi hauria necessitat de seguir enumerant les glories y l' esplendor d' Espanya durant aquells *onimosos* temps en que l' "Inquisició paralisava ó la divinitat afogava tota manifestació vigorosa del pensament?" No: l' evidencia s' imposa, y un dels mes significats enemichs de la *intolerancia* ó del *jeovisme*, com diria el Sr. Gener, no ha pogut menys que confesar en un moment de serenitat: "Lo que ningú pot negar, lo que no pot ser assumpto de discussió es que l' etat mes floreixent de nostre vida nacional, tant en

(1) No dihem conciencia, com el Sr. Pompejus, porque es una garrafal inexactitut filosófica, com sab qualsevol mitj enfarinat en aquestes materies.

preponderancia política, y en poder militar com en ciencies, lletres y arts, es l'etat del major fervor catòlich, de la major intolerancia religiosa, els sigles XVI y XVII." (1) Aquest testimoni, vingut del camp contrari, es decisiu, y 'l Sr. Gener no 'l podrà pas rebutjar per incompetent.

P.

LAS PRIMERAS FLORS

FRAGMENTS

AL ESTIMAT AMICH, L' ARTISTA OLOTÍ, CELESTÍ DEVESA

LLIRI

*Al fonal pregón
hont bat la cascata,
un lliri ha esclatat
al despuntar l' auba.
Un lliri ha esclatat,
xamós, regalat,
de puresa santa.*

*Al bell mitj del ram
guàyta, ma estimada,
signant cap al Cel
sas fulletas blancas.
Signant cap al Cel
lo brillant estel
que en tu s' enmiralla.*

*Estel dels meus amors:
per tu son eixas flors
que ha dut la Primavera;
té, prentlo 'l pom, lligat
ab un filó daurat
que llú en ta cabellera.*

*Té, prento, qu' es ben teu;
quan del Montseny, la neu,
cubreixi las cimallas,
tot ell s' haurá marcit
entre 'l recort florit
de nostras esposallas,
pro aquest perfum daurat
haurá ben saturat
d' amor, las nostras ànimas.*

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

(1) Valera, Discurs sobre l' influencia de l' Inquisició en la literatura espanyola.

MARINESCA

QUADRET

Feia una horeta que m' havia ficat al llit i ancara no havia pogut aclucar les perpelles. Fastiguejat com estava per la calor i per la música i pessigolles poc agradoses que 'm feien algunes parelles de mosquits rondinaires, em vaig axecar, decidit a anarme 'n a passejar cap a la platja per a refrescarm' hi al ensemps que per assaborir les armonies marítimes d' una nit d' estiu, pura i hermosa.

No havia passat ancara la llinda de la porta que donava a la part de mar, quan al rellotje de la parroquia acabaven de tocar les dotze.....

¡Que hermosa era la nit!

El cel, com mantell ecstès damunt l' immensitat del mar, estava completament estrellat; la carretera de St. Jaume s' ovirava clarament, destacant sa faxa lletosa en mitj del cel blau; la lluna am sos raigs d' argent enllumenava la mar tranquila i quieta; les ones al arribar a la platja dexaven sentir un dols i suau rosec; la nit era tranquila, interrompent tan sols la seva quietut misteriosa, alguna qu' altre veu que de tant en tant se sentia. Aqueixes veus, eren dels pescadors qu' acurrucats sota d' algun gussi ó llagut, esperaven l' hora de varar el seu i ficarse mar endins a calar els seus ormeigs de pesca.

Boi segut a la sorra, em posí a mirar i a meditar la grandiositat i hermosura de la naturalesa.

Al considerar l' immensitat de la mar embellida per aquells colors argentíns que li dona la lluna al escampar-hi sos raigs lluminosos, les roques que axecantse del fons del mar tan severes i magestuoses, presenten a la vista de qui les observa un aspecte imponent i feréstec, no puguí menys que ecsclamar en mon cor:—¡Que gran es el Criador!

Estava preocupat amb aquesta ideia, quan me va distreure l' atenció, una fressa llunyana.

Eren crits i cantúries que sortien del mitj del mar per a pèrdres en l' immensitat del espai..... Vaig dirigir una mirada escudrinyadora cap al lloc d' aont venien; de moment no vegí res; per fi, mirant i remirant, vaig ovirar un llum tot somort, que 's movia suaument, balansejantse.

* * *

De sopte, entre 'ls mariners ajassats a la sorra, s' hi notà cert moviment.

—Jepic!--sentí una veu forta i mascle que cridava--porta es palanqui. Tu, Lari, porta ses estrops i es rems,... i vosaltres tres andagueu be 's rissos de sa vela i apareièu es gussi que quedi enllestit tot dessegida qu' hem de varar; sentiu?

El qui axís enraonava, era l' amo d' un gussi gros i llarc.

Amb un santiamén, fou tot enllestit; els mariners que l' havien de tripular ja hi eren al seu demunt, i al crit de ¡vara!... ¡vara!.. donat pel patró, aná baxant... baxant... acostant sa proa més i més voreta l' aigua, fins a donar la fusa, endintzantse mar enllá... allunyantse..... allunyantse, fins a confondres entre mitj de la blavor de la mar i de la boira baxa.

Mentres tant que axò passava, jo rumia que rumiaràs... no endevinava pas, lo que al entorn meu s' hi desenrotllava, fins que tant i tant va durar el meu capficament; que no vaig tenir mes remèi que cridar a un dels pescadors per a que m' aclarís allò que per a mí era tot misteri.

Precisament aprop meu n' hi havia un, ja de forsa edat amb una pipa grossa que li queia barba avall i que per cert feia cara de esser un bon Jan.

—L' home! me sabriau dir lo que significa aquell llumet d' allá d' enllá, els crits, tocs de corns, les corredisses d' aquets mariners i la varada d' aquell gussi?

Després d' haber tret una bocanada de fum semblant a la d' una xemeneia de vapor mercant, me va respondre amb una veu tota escardalenca:

—Ja veurèu: aquell llum que vos dièu, es un sardinalé que demana aussili, perque no pot remolcá's millers de sardina que deu haver agafat: y ara han varat aquet perque com son d' un metex amo (qu' era aquell de sa samarreta de color de xacolata) entenèu? li servexi de remolcador i axís pugui arribá 'n terra.

—I volèu dir, bon home, que no podria atracar tot sol.

—Ca! no, senyor, no; perque heu d' entendre qu' avegades pesa tants quintàs es pex, que 'ls hi entra aigua per ses orles i allevonses hi ha perill de que se 'n vagi a fons.

,

..... Passaren estones..... les veles dels gussis i llaguts, comensaren a remoures i 's dexá sentir una frescor agradable i suau. Era l'oratje de la matinada, que sortint de planes i boscuries, s'endinzava mar enllà com per a dur son bés al astre del dia, que comensava a dexar ovirar son reflec allà d'enllà, al oritzó.

* * *

Ja 'l paler tenia els ormeigs de treure les barques, amants. Pals, palanquí; fins les parelles de bous també estaven a punt; faltava no més qu'arribessin els gussis. Una vintena de mariners ansiosos, estaven drets com un ciri, al lloc on els havien de traure, dirigint llurs mirades cap al mar d'on les cridories i gatzara se sentien més clares i més properes. El sol am sos primerencs raigs daurats i mitj esmortuits els enllumenava.

L' hora esperada arribà: els gussis atracats i amarrats a la platja, estaven voltats per una munió de mariners que contemplaven amb un pam d'ulls la lluentor i llampagueig del pex.

—Les dones dels mariners, havien també arribat carregades de paneres, festives i contentes; semblava que l'alegria se 'ls hi traspués a la cara.

Jo no volguí ser menos qu'elles i també m'hi vaig acostar, quedant admirat al veure aquella munió de pex i aquella lluentor tan enlluernadora.

Mentres tan els mariners no perdien pas el temps, els uns anaven desmallant el pex, posant de banda 'l que no era sencer, i els altres contant-lo, feien piles d'un miler a cada panera.

* * *

L'astre del dia, rei de la llum, anava axecantse magestuós..... el meu rellotje de butxaca 'm marcava les quatre i mitja, i 'ls ulls m'indicaven la necessitat del descans.

JOAN M.ª ROQUET.

EL CLOQUER

Si un paisaje parece desnudo, triste y desierto, colocad en él un campanario y todo al punto se animará.

Chateaubriand.

Soldat gegant que vetlles constant de nit i dia
del Deu de les grandeses son temple mil cops sant,
ets tu 'l qui dona vida glossada am armonia
al poble enter que rústec monstrante simpatia
se ajoca a ton voltant.

¡Que encisador te oviro quan tan altiu t' enlares
i el sol ixent te banya d' estiu al bon matí!
¡que ermós quan te voltejan cent aucellets cantaires
i bells tots escarnexen donant concert pels aires
el cant del serafí.

Sagrada es exa lira formada de campanes
que un jorn apar brunzina signant la festa anyal
i en altre jorn gemega demunt de les fossanes
que 's tancan una á una sentint les veus cristianes
d' un himne funeral.

Podrá la llar del procsim cremarne destructora
la flama, i en la nit fosca, sentirse el crit de ¡foc!,
pro 'l sant cloquer del poble vetllant sempre i a tot hora
arreu, arreu escampa la feta alarmadora
precipitant son toch.

Si fera la tempesta mormola ja propera
i el grop am sa ventada els arbres fa cruxir,
brandejàn les campanes alsan sa veu entera
en tant que van les dones al temple am cara austera
sentintles dexondir.

Ja plou i arreu llempaga, tronánt les nuvolades
ja en moltes llars se crema de pau el sant llorer...
i a dintre de l' Esglesia, a sota ses arcades,
se sent el rés d' un poble que a Deu fa llurs pregades
al ombra del cloquer.

.....
¿Ont es de nostra patria la tradició sagrada?
¿Ont son les brillants gestes que 'n feren nostra gent?
No cal buscar sa historia llunyana ni esgarriada,

be prou que cada poble la sua 'n du grabada
de pedra en monument.

Ex monument que 'ls segles no han convertit en runes
la tradició te escrita en fulls de foc i sanc;
ha vist passar nissagues, ha vist dols i fortunes
ha vist fins la bandera de patria feta engrunes
ser duta per el fanc!

Quan l' ecstranger venia per fer del poble presa
no poca resistencia l' hi feia 'l campaná
ell era 'l fort terrible que lluitaba am feresa
per axò homicides bales en mitj de guerra encesa
a centes va escopsá.

Els heroes tots moriren sens mica de recansa
¡Deu meu, quants ne colgaba l' axada del fosser!
Després sols hi veig viudes i fills qu' amb anyoransa
guardat per les xifreres, el prec fan d' esperansa,
al ombre del cloquer.

.
No ha mort la fe dels pobles: mireu sa ardenta flama
qu' ensemps alsa la punta mol drete cap al cel,
oiu en el silenci el so sagrat que clama
i en monts com en planuries la rel-ligió esparrama
com llum vessa l' estel.

¡Benhaja el Cristianisme qu' aital llevor reporta!
¡Benhaja nostre Esglesia qu' aitals grifolls ha tret!
Si el só de les campanes es veu que a tots conforta
el campaná am sa fletxa, del cel la blava porta
senyala el camí dret.

¡Benhaja el Cristianisme! sens ell plens de tristesa
els pobles s' alsarian deserts i despullats,
mancanlos-hi la torre retrat de llur grandesa
mancan en son aspecte la creu ont am tendresa
Crist-Deu guarí 'ls pecats.

Per ditxa nostre 'ns resta en tant que lo temps passa
la joia que confessa la fe del poble enter;
allí s' ampara l' orfen allí l' espós s' enlassa,
allí el nin reb l' aigua del Cristianisme que abraça
al ombre del cloquer.

.
Soldat gegant que vetlles la patria benvolguda

ã sotã la tēvã om̃bra m' hi trovò placenter
 ¡Deu vulla conservarte, oh joia mai retuda!
 porque 'ls pobles descansin seguint la fe rebuda
 al ombre del cloquer.

ROSSENDO FORTUNET I BUSQUETS.

FARUM D' IMPREMPTA

“LA DIDA”.—UN LLIBRE DE L' ALADERN.—UN LLIBRE D' EN PAZ.—NOVEL·LA DEN SIENKEWICZ.—”PEL & PLOMA”.—”CATALUNYA”.

La Dida, setmanari barceloní, publica un bonic nombre ecstraordinari endressat a l' axerit pintor en Ros i Güell. No hi escassegen pas els bons grabats, reproduint vuit quadros de l' esmentat pintor.

En el matex nombre s' inserta un fragment del llibre “Lo Catalá ¿es idioma ò dialecte?” qu' aviat donarà a llum en Josep Aladern. En aquest tros nota la ridiculesa a ont cauen els que pretenen que 'l català es dialecte del castellà perquè el castellà es el llenguatge oficial.

“Montant, diu, d' una volada a las alturas oficials y acadèmicas, hi trovem que van ja dos ministres d' Instrucció Pública que declaren en plè Parlament: “A Espanya no hi ha més idioma que la llengua oficial, que es la castellana: lo demás son dialectes.....”

Imaginemos per un moment que aquestos ignorants tenen rahó y comensem a classificar las llenguas:

L' idioma espanyol es lo castellá; los demás llenguatges que 's parlan a Espanya, o siga dins del terror de la seva jurisdicció, son dialectes seus. Aixís deu ser també a Fransa, a Italia y a todas las nacions o estats ahont tenen solzament un idioma oficial. D' aquesta manera ens trobem que 'l catalá a Espanya es dialecte del castellà, lo catalá del Rosselló es dialecte del francés y 'l català de l' illa de Sardenya es dialecte del italiá, donantse 'l cas inaudit y anti-natural de que un fill puga tenir tres mares diferentas.”

—Poques paraules penso dir del llibret de 'n Paz. Es un aplec de quadrets tan ben pensats com correctament escrits. El soc llegit dues vegades i ancara m' agrada més ara que avans de tornar-lo a llegir. En Paz es jove, mes que jo, pro la seva concepció es potent, de forsa ecstraordinaria, i la seva ploma, no gaire coneguda ancara, desentrotlla les seves concepcions amb una correcció envejable. El trevallets que formen el llibret *Ensaigs*, ens revelen a l' escriptor delicat y al poeta de cor lo metex que a l' observador de la vida social. En tots ells hi ha moltíssim de bò; en cada un s' hi troba quelcom que no ho es tant; empró en tots s' hi veu l' esperit senzill, ingénuu i franc del jove escriptor. *Malalta d' amor* es una nota delicadíssima de sentiment; la enamoradissa imaginació del poeta se hi destaca amb ecstraordinari rellèu. *Els vellets*, *Miseria* i *La Vaga*, son mostres de una fidel observació de la vida social; sobressurtint en *Miseria* la descripció afortunada del na-

turalista. *La coixeta* es un hermós estudi de psicologia, describint amb felissa prosa el caràter i sentiments enlairats de la protagonista. En *Contrast* es a mon entendre ben esposat l' assumpte, si be no siga el més encertat, com tampoc ho es, en *L' anónim*. Els demés treballs que completen el llibret no desmerexen dels altres, ancara que no resalten tant.

Aplaudim l' obra de l' Enric Paz que per ser la primera es de *idem*. Que s' animi, doncs, a ensenyar-nos un xic més les seves trasses i no duptem que 's ferà rotllo en el camp de la prosa catalana. La part material del llibre es de molt bon gust i digna de mentarse — *J. Font i Fargas*.

— Hem rebut la novela d' en Sienkewicz titulada "El Pan de la emigración" que regala l' important revista *La Hormiga de Oro*. Es una cor-prenedora narració de les penalitats que passa una familia Polaca, a pare i fill, que atrets per les promeses d' un ecstranger i afanyosos de trovar el ben-estar qu' els manca, marxen a New-York on passen les visicituts mes terribles que es poden imaginar fins que moren, pensant sempre en la seva pàtria estimada.

Les narracions son sugestives i tota la novela está impregnada d' un sentiment i una tristesa incomparables.

Amb un xic més de realitat en el desenrotllo dels acontexements seria un alerta esfereidor pels que 's dexen enganyar per les falses promeses i per la creencia general de que en América no mes cal arribar hi per trovar la riquesa.

— La notable Revista *Pel & Ploma*, ha publicat son nombre 89 corresponent al més de Janer. Entre 'ls grabats hi figura un dibux representant a Mossén Cinto en son llit de mort; el retrat d' en Galofre i d' Henri Lerolle, tots fets al carbó, i la reproducció d' un quadro al oli tot axó fet per en Casas amb sa trassa i correcció acostumada. Tambè hi ha reproduccions dels notables quadros "L' adoració dels pastors" i "La cullita de les patates" d' en Lerolle; alguns de modernistes d' en J. Torres García; d' altres d' antics del Greco; dos retaules gòtics eczistents en la iglesia de St. Pere de Tarrassa, i finalment ecs-libris dibuxats per A. de Riquer.

En la part literaria hi figuren firmes com la de n' Apeles Mestres, en Mossén Jacinto Verdaguer, en Francisco Casanovas, en J. Pijoan i d' altres lo que acaba de fer del esmentat nombre una verdadera joia.

— Hem rebut el n.º 2 de la revista *Catalunya* quin sumari es el següent: Théroigne de Méricourt per Albert Aguiló. — Un prolec del Aureli Rivalta. — En Bernardet fill de viuda, per Mn. Miquel Gayá i Banzá. — M' han dit... per Francis Jaunnes. (Traducció per O. J. E.) — Hafis, per R. Font i Presas. — Divan de Hafis. — Cant, de la patria, per Ramón Clavellet. (Il·lustració de Llongueres) — Cap vespre, per M. Durán i Durán. — Una agonía, per Prudenci Bertrana. — Grans de pols, poesies d' en Federich Rahola, M. Mercé d' Arzan i A. Martinez Serinyá. — Música catalana, per Simón Brunet. — Congrés Universitari Catalá. — Actualitats. — Prempsa. — Llibres.

Saludem de tot cor a la nova Revista i gustosos establím el cambi. — B.

NOSTRE CONCURS

Composicions rebudes fins avui.

- 1.—Desvetllament.—Comensa : *De bon mati*, etc.
- 2.—Misteri.—C.: *L'últim parpelleig*, etc.
- 3.—Las Onadas.—C.: *El riu lliscant*, etc.
- 4.—El Sol.—C.: *Bon punt l'aurora*, etc.
- 5.—El somni d'una estrella.—C.: *Allá al cor*, etc.
- 6.—El roure mort.—C.: *Al mitj del bosch*, etc.
- 7.—La llei odiosa.—C.: *Fa ben poch*, etc.
- 8.—Adoració.—C.: *Al petoneig*, etc.
- 9.—Tempesta.—C.: *Allá al bosch*, etc.
- 10.—El calvo.—Lema.—*Qui mes hi fa mes hi pert*
- 11.—La darrera flor.—C.: *La Tardor*, etc.
- 12.—La marinada.—C.: *Al demati*, etc.
- 13.—Tristesia.—C.: *El russinyol*, etc.
- 14.—La felicitat.—C.: *Misteri*, etc.
- 15.—Resurrecció.—C.: *Quan sobre*, etc.
- 16.—La cansó de las fullas.—C.: *La fulla*, etc.
- 17.—Els estels.—C.: *Allá al cor de la nit*, etc.
- 18.—Clap de tempesta.—C.: *En un moment*, etc.
- 19.—Plany.—C.: *Un á una*, etc.
- 20.—L'Orgull.—C.: *Com una reyna*, etc.
- 21.—Creació.—Lema: *Fantasia*.
- 22.—Volada.—C.: *Com la palmera*, etc.
- 23.—Puresa.—C.: *Al bell recó*, etc.
- 24.—Riallas y Planys.—C.: *Ab sa rialla*, etc.
- 25.—Carretera amunt.—C.: *Carretera amunt van*, etc.
- 26.—De festa major.—Lema: *La sardana del mitj dia*.

Per no reunir les condicions degudes no pot entrar en concurs la poesia titulada *Esperansa* —El secretari, *Francisco Viver, prebere*.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

El quinzenari *La Rierada*, publica un concurs de passatemps, quina part més interessant donem a conèixer als llegidors.

Es demana un trevall compost de una *xarada* qual solució necessàriament té que ser el nom d'un poble qualsevol de Catalunya; un *logogrif numéric* que es resolgui en una fruita de la terra; i un *geroglífic* fet ab un refrá de casa nostra. Els trevalls poden ser firmats am pseudónim. Es donará un premi de *deu pessetes* al millor dels trevalls rebuts; un altre premi de *vuit pessetes* al que li seguexi en ordre; i un altre premi de *set pessetes* al següent. Tots els trevalls deuen dirigir-se

a la Direcció de *La Rierada*; Riera, 50, Arenys de Mar avans del diè 27 dels corrents. El dret de recullir els premis acabarà al cap del mes de publicat el fallo.

El sobre de remisió del treball pot franquejar-se amb un sagell de quart de céntim indicant que conte "Original per impremta".

Per la colla que organisa les vetllades del "Teatre intim" s'están posant a cap a Barcelona grans preparatius per a que la *mise en esce-ne* resulti del tot adequada a les obres capdals que 's tracten de representar.

Entre aquestes sabem que hi figuren *Els texidors* de Gerart Hauptman, *Edip Rei*, *Sofocles* i *El casament per forsa* de Mohère i *Renyines d' enamorats* de Goethe. Probablement comensaran les representacions per rllá el 15 del mes entrant.

Celebrariem que 's confirmés la noticia que 'ns han dat de que la notable revista *Catalunya* publicarà dintre de poc un capitol de la novela inédita titulada *La punyalada* del malaguanyat escriptor, En Marian Vaireda.

Es esperat de aquí a pocs dies a Barcelona l' eminent artista italiá Ermete Zacconi que al teatre de Novetats donará un aplec de representacions de les mes famoses d' obres dels reconeguts literats ecstrangers Hauptmann Shakespeare, Ibsen, Tolstoi Giacosa.

Els Jocs Florals de Arenys de Mar organissats pel "Centre Catalanista" d' aquesta població i que 's tingueren que suspendre per l' estat especial en que 's trovava la Província de Barcelona, se celebrarán si a Deu plau el vinent Septembre el dia de la Festa Major major d' aquella vila.

La Congregació Mariana de aquex Seminari ha organissat un sorteig de les principals obres del ecsimi poeta catalá Mossen Jacinto Verdaguer en número de 14 quins bitllets s' han posat a la venta ja fa alguns dias.

El sorteig tindrà lloc el die 7 de Mars, festa de St Tomás d' Aquino.

VIDA

**PUBLICACIÓ QUINZENAL
DE LITERATURA I ART**

Sortirà el 15 i 30 de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANTA CLARA, 4-3.er

Tipografia d' en Masó.—Ballesterias, 33 y 35.